

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សារលិខិត

របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ក្នុងឱកាសទិវាសន្តិភាពអន្តរជាតិលើកទី ១៣
ថ្ងៃទី ២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥

~~~~~

- សូមថ្វាយបង្គំព្រះរថពន្យល់គ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្តានុពល
- ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

ថ្ងៃនេះប្រជាជនកម្ពុជាទូទាំងប្រទេសមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយ ជាមួយប្រជាជនលើសកលលោក ប្រារព្ធធ្វើសន្តិភាពអន្តរជាតិ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កញ្ញា ស្របតាមសេចក្តីសំរេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទី៥៥ នៅឆ្នាំ២០០១ ក្នុងគោលបំណងអប់រំ និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈឱ្យបានទូលំទូលាយអំពីអត្ថន័យ និងតំលៃនៃសន្តិភាព និងភាពចាំបាច់ក្នុងការរួមចំណែកដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងជាអន្តរជាតិ សំដៅទប់ស្កាត់ កាត់បន្ថយ និងបញ្ឈប់រាល់ជំលោះដោយអាវុធ និងសង្គ្រាមនៅគ្រប់ទីកន្លែងទូទាំងសកលលោក។

«សន្តិភាព» ជាបំណងប្រាថ្នាដ៏ពិសិដ្ឋរបស់ប្រជាជនទាំងអស់នៅក្នុងសកលលោក ជាពិសេសប្រជាជនកម្ពុជា ដែលបានឆ្លងកាត់សង្គ្រាមអស់ជិត៣ទសវត្សរ៍ និងបណ្តាលឱ្យប្រជាជនយើងរាប់លាននាក់ បាត់បង់ជីវិតយ៉ាងខ្លោចផ្សា ព្រាត់ប្រាស់គ្រួសារ និងងេទុក្ខវេទនាឥតឧបមា ក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុលពត។ ការឈឺចាប់ ការងេទុក្ខវេទនា និងភាពខ្លោចផ្សាទាំងនេះ នៅតែជិតជាប់ក្នុងអារម្មណ៍របស់ពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់រូប ដែលនាំឱ្យយល់ច្បាស់ណាស់ពីតម្លៃនៃ«សន្តិភាព»។

ការចូលរួមប្រារព្ធធ្វើសន្តិភាពអន្តរជាតិ របស់យើងនៅពេលនេះ មិនត្រឹមតែបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីឆន្ទៈមោះមុតរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងការការពារសន្តិភាពប៉ុណ្ណោះទេ តែជាឱកាសក្រើនលឿកពីភាពចាំបាច់ខានពុំបាននៃការពង្រឹងផែនសាមគ្គី ឯកភាពជាតិ ពូតដៃគ្នាជាជួរមួយ រួមជាមួយប្រជាជនក្នុងសកលលោក ដើម្បីថែរក្សា ឱ្យបានគង់វង្សនូវសន្តិភាព ដែលជាគន្លឹះមិនអាចខ្វះបាននៃការអភិវឌ្ឍន៍ និងភាពរីកចម្រើននៃប្រទេសជាតិយើង។

ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា!

នៅឆ្នាំ១៩៩៤ តាមរយៈនយោបាយ ឈ្នះ-ឈ្នះ អង្គការចាត់តាំងនយោបាយនិងយោធា នៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុលពតត្រូវបានផ្តួលរំលំ និងសង្គ្រាមដ៏រ៉ាំរ៉ៃជិតបីទសវត្សរ៍នៅលើទឹកដី មាតុភូមិកម្ពុជាបស់យើងត្រូវបានបញ្ចប់ទាំងស្រុង ហើយបាននាំមកវិញនូវសន្តិភាព និងការឯកភាព ជាតិលើទឹកដីកម្ពុជាយ៉ាងពេញលេញ។ ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូលមានមោទនភាពចំពោះសមិទ្ធិផល ជាតិដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមនេះ និងប្តេជ្ញារួមសាមគ្គីការពារសមិទ្ធិផលនេះឱ្យបានគង់វង្ស និងទប់ស្កាត់រាល់ ឧបាយកល និងការប៉ុនប៉ងតាមគ្រប់រូបភាពសំដៅធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិធ្លាក់ចូលក្នុងភាពរីករាយ អស្ថិរភាព សង្គម និងបាត់បង់សន្តិភាព។

ក្រោយពីទទួលបានសន្តិភាពពេញលេញ កម្ពុជាបានខិតខំអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិលើគ្រប់វិស័យ ព្រមទាំងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី១, ទី២ និងទី៣ សព្វថ្ងៃនេះរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូលមានសេចក្តីសប្បាយរីករាយ ក្នុងការទទួលបានផលពីសុខសន្តិភាព ស្ថេរភាពនយោបាយ សុវត្ថិភាព និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងមានជីវភាពកាន់តែប្រសើរឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ។ ជាក់ស្តែង ជាងពីរទសវត្សរ៍ចុងក្រោយ កម្ពុជាសម្រេចបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ (GDP) ៧.៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ហើយនៅឆ្នាំ ២០១៤ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាសម្រេចបាន ៧,២% និងរំពឹងថា មិនទាប ជាង ៧% នៅឆ្នាំ២០១៥នេះ។ ដោយឡែកផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប សំរាប់មនុស្សម្នាក់ៗកើនពី ចំនួន ៧៦០ ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ មក ១.០៤៣ ដុល្លារអាមេរិកនៅ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ និង បានកើនឡើងដល់ ១,១៣០ ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ហើយនៅឆ្នាំ២០១៥ អាចកើនដល់ ១,២២៥ ដុល្លារអាមេរិក ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាឈានដល់ដំណាក់កាលថ្មីមួយទៀតគឺកំពុងក្លាយជាប្រទេស មានចំណូលមធ្យម (កម្រិតទាប)។

ទន្ទឹមនឹងការរីកចម្រើនក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម ការលើកស្ទួយនីតិវិធី ការអនុវត្តលទ្ធិប្រជា ធិបតេយ្យ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្សក៏កំពុងមានដំណើរការល្អនៅក្នុងក្របខណ្ឌរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ប្រទេសជាតិ និងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បីធានាឱ្យបានជូនប្រជាពលរដ្ឋ គ្រប់រូបនូវសិទ្ធិសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ក្នុងការរួមចំណែកការពារអធិបតេយ្យភាពជាតិ បូរណភាពដែនដី និងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។ លើសពីនេះ ក្នុងពេលកម្ពុជាធ្វើជាប្រធានអាស៊ាននៅឆ្នាំ២០១២ កម្ពុជាបានសម្រេចបាននូវ «សេចក្តីថ្លែងការណ៍អាស៊ានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស» ដែលប្រមុខរដ្ឋ/ប្រមុខរដ្ឋា ភិបាល អាស៊ាន បានអនុម័តក្នុងពេលកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី២១ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ នៅទីក្រុង ភ្នំពេញ។ នេះជាលើកទីមួយក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអាស៊ាន ដែលប្រមុខរដ្ឋ រ/ប្រមុខរដ្ឋាភិបាលអាស៊ានបានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។ ជាមួយគ្នានេះ រាជរដ្ឋា ភិបាលក៏មានការប្តេជ្ញាខ្ពស់ផងដែរ ក្នុងការវាយបំបាក់ និងទប់ស្កាត់រាល់សកម្មភាពនិងល្បិចកល ក្រោមផ្លាក «លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិមនុស្ស» បំរើផលប្រយោជន៍នយោបាយរបស់បុគ្គល ឬ ក្រុមមនុស្សមួយក្តាប់តូច។

ក្នុងស្មារតីបង្រួបបង្រួមជាតិ រាជរដ្ឋាភិបាលបាននឹងកំពុងអនុវត្ត «វប្បធម៌សន្ទនា» ដែលជាមូលដ្ឋានក្នុងការពិភាក្សាដោះស្រាយដោយសន្តិវិធីនូវរាល់បញ្ហាជាតិ និងសង្គម ដោយភាពស្មោះត្រង់ជាមួយគ្នា គោរព និងឲ្យតម្លៃគ្នាទៅវិញទៅមក។ នេះគឺជា បុរេលក្ខខណ្ឌដ៏សំខាន់មួយទៀត ដែលផ្តល់នូវភាពជឿជាក់លើការបន្តបោះជំហានទៅមុខរបស់កម្ពុជា។

កម្ពុជាក៏បានដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្មក្នុងការចូលរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនានានៅក្នុងពិភពលោក និងក្នុងតំបន់បច្ចុប្បន្ន ជាមួយសហគមន៍អន្តរជាតិក្នុងការការពារ និងថែរក្សាសន្តិភាពនៅលើសាកលលោក។

ក្នុងន័យនេះ កម្ពុជាបានចូលរួមជាភាគីនៃសន្ធិសញ្ញា និងពិធីសារអន្តរជាតិជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងការកាត់បន្ថយសញ្ញាវុធ ការទប់ស្កាត់ការរីកសាយអាវុធប្រល័យលោក កម្ពុជាក៏បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការថែរក្សាសន្តិភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ តាមរយៈការបញ្ជូនក្រុមប្រតិបត្តិការដោះមីន កងរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់ កងវិស្វកម្ម មន្ទីរពេទ្យកម្រិត២ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៦ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះមានចំនួនជាង ៣,០០០នាក់ នៅប្រទេសស៊ីដង់ ស៊ីដង់ខាងត្បូង តាដ សាធារណរដ្ឋ អាហ្វ្រិកកណ្តាល ស៊ីរី លីបង់ ម៉ាលី និងស៊ីប្រ។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់ជនរួមជាតិ ព្រមទាំងអង្គការអន្តរជាតិនិងសង្គមស៊ីវិលទាំងអស់នៅកម្ពុជា សូមបន្តពួតដៃគ្នាអនុវត្តនិងគាំទ្រស្មារតី«ទិវាសន្តិភាពអន្តរជាតិ»នេះ និងបន្តអនុវត្ត «វប្បធម៌សន្ទនា» ឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួន និងបន្តខិតខំថែបំប៉ន ពង្រឹងនិងផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយនូវការយល់ដឹងអំពីគ្រឹះមូលដ្ឋានទ្រទ្រង់សន្តិភាព ដែលមានជាអាទិ៍ ការលើកកម្ពស់វប្បធម៌អហិង្សា ការអត់ធូត់ ការយោគយល់ ការអធ្យាស្រ័យគ្នា ការសន្តោសប្រណី ការស្រលាញ់រាប់អានគ្នាជាភាគីនៅក្នុងសង្គមជាតិរបស់យើង។

ឆ្លៀតឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធពរជូនជនរួមជាតិជាទីស្នេហា សូមបានប្រកបដោយពុទ្ធពរទាំង៤ ប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥

ហ៊ិន សែន